

ODPIS

Sygn. akt VIII U 2545/17

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018 r. w Poznaniu

odwołania **B. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 30 maja 2017r. oraz z dnia 30 sierpnia 2017r. znak: (...)

w sprawie **B. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o emeryturę

- 1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 3 maja 2017r. ,**
- 2. zasądza od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 360 zł (słownie: trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

/-/ SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 maja 2017 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej: rozporządzenie z dnia 07.02.1983 r.), po rozpoznaniu wniosku z dnia 13 kwietnia 2017 r., odmówił B. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat, 3 miesiące i 10 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące i 19 dni okresów nieskładkowych. Jednocześnie organ rentowy uwzględnił do okresu pracy w szczególnych warunkach okres od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 12 grudnia 1993 r. (1 rok, 10 miesięcy i 6 dni) z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Z. na stanowisku maszynisty maszyn do produkcji mas bitumicznych na podstawie aneksu do umowy z dnia 20 stycznia 1992 r. Natomiast do okresu pracy w szczególnych warunkach nie uwzględniono okresu pracy w Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarządzie Dróg w C. od dnia 1 września

1975 r. do dnia 28 października 1976 r. oraz od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r., ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16 stycznia 1996 r. nie zostało sporządzone w oparciu o akta osobowe. Organ rentowy wskazał także na rozbieżności w wykazanym stanowisku pracy, tj. w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16 stycznia 1996 r. podano bitumiarz-operator zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych, a w zarządzeniu resortowym widnieje operator-mechanik sprzętu drogowego do robót utrzymaniowych oraz przy budowie dróg – w zakresie mas bitumicznych. Nie został także zaliczony okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Z. od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 grudnia 1991 r., gdyż z przedłożonych dokumentów źródłowych wynika, że wnioskodawca był zatrudniony jako maszynista maszyn do produkcji mas bitumicznych od dnia 1 stycznia 1992 r. Nie wskazano przy tym dokładnego okresu zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach. Wobec powyższego organ rentowy stwierdził, że B. K. nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 5 lipca 2017 r. **B. K.**, w formie i terminie przewidzianym prawem, odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury.

W uzasadnieniu podniósł, że w okresach od dnia 1 września 1975 r. do dnia 28 października 1976 r., od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. w Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarząd Dróg Publicznych w C., a w okresie od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 12 grudnia 1993 r. w Przedsiębiorstwie (...) w Z., wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w szczególnych warunkach, której wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, określoną w wykazie A, dział V, poz. 3, jako prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych. W okresie od dnia 29 października 1976 r. do dnia 18 października 1978 r. odwołujący odbywał czynną służbę wojskową. Po powrocie z wojska powrócił do dotychczasowej pracy i wykonywał ją na tym samym stanowisku. W okresie 30 dni po zwolnieniu z zasadniczej służby wojskowej zgłosił się do pracy w zakładzie, z którego został powołany do służby, a tym samym podjął prace w terminie ustawowym wynikającym z art. 124 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony. Natomiast od dnia 1 września 1975 r. do dnia 12 grudnia 1993 r. odwołujący pracował w wytwórni masy bitumicznej w R. koło W.. Zmiana pracodawcy była wynikiem reorganizacji Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarządu Dróg w C. i porozumienia zawartego pomiędzy zakładami pracy. Praca odwołującego polegała na obsłudze zespołu maszyn, które podgrzewały, dozowały i podawały do odpowiedniego mieszalnika kruszywo oraz lepiszcz. Odwołujący pracował także doraźnie przy rozładunku cystern wagonowych z lepiszczem. Zajęcie maszynisty z zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych odbywało się więc z silnym narażeniem na czynniki szkodliwe takie jak zapylenie, hałas, opary pochodnych ropy naftowej. Wykonywanie tych prac wymagało posiadania odpowiednich umiejętności, popartych ukończeniem stosownych kursów lub złożeniem egzaminów. Odwołujący wskazał również na niefrasobliwość osób odpowiedzialnych za obieg dokumentów w zakładach pracy, która sprawiła, że w aktach dotyczących jego zatrudnienia znajdują się liczne niedociągnięcia, wynikające również z błędnego nazewnictwa stanowiska pracy. /vide odwołanie k. 2-6 akt VIII U 2545/17/

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2017 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy emerytalno-rentowej oraz rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., po rozpoznaniu wniosku złożonego dnia 13 kwietnia 2017 r. i nieprawomocnej decyzji z dnia 30 maja 2017 r. oraz złożenia wraz z odwołaniem dodatkowych dokumentów, odmówił B. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż do okresu pracy w szczególnych warunkach uwzględniono okres od dnia 3 maja 1976 r. do dnia 28 października 1976 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w C. oraz okresy od dnia 1 kwietnia 1982 r. do dnia 28 listopada 1991 r., od dnia 30 listopada 1991 r. do dnia 12 grudnia 1993 r., od dnia 19 lutego 1994 r. do dnia 13 listopada 1994 r., od dnia 1 stycznia 1995 r. do dnia 23 kwietnia 1995 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Z.. Łączny okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyniósł 13 lat i 8 dni (po wyłączeniu urlopów bezpłatnych i zasiłków chorobowych). Nadal jednak organ rentowy nie uwzględnił do stażu w warunkach szczególnych pracy w Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarządzie Dróg w C. w okresach od dnia 1 września 1975 r. do dnia 2 maja 1976 r. oraz od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r., ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16 stycznia 1996 r. nie zostało sporządzone w oparciu o akta osobowe. Organ rentowy wskazał także na rozbieżności w wykazanym stanowisku pracy, tj. w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych

warunkach z dnia 16 stycznia 1996 r. podano bitumiarz-operator zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych, a w zarządzeniu resortowym widnieje operator-mechanik sprzętu drogowego do robót utrzymaniowych oraz przy budowie dróg – w zakresie mas bitumicznych. Nie został także zaliczony okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Z. od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 marca 1982 r., gdyż wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku ślusarza remontowego, a stanowisko to nie zostało wymienione w zarządzeniu resortowym jako stanowisko pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach. Jednocześnie organ rentowy zmienił decyzję z dnia 30 maja 2017 r. w części dotyczącej uznanych okresów pracy w szczególnych warunkach. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 21 września 2017 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **B. K.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę w całości i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołujący przytoczył tożsamą w treści argumentację, jak w odwołaniu od decyzji z dnia 30 maja 2017 r. /vide odwołanie k. 2-5 akt VIII U 2547/17/

Organ rentowy wniósł o oddalenie obu odwołań, przytaczając argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonych decyzjach. /vide odpowiedź na odwołanie k. 38 akt VIII U 2545/17/

Dnia 10 października 2017 r. sprawy z obu odwołań połączono celem łącznego prowadzenia i rozstrzygnięcia. /vide zarządzenie – k. 65 akt VIII U 2547/17/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. K. urodził się dnia (...) Nie jest członkiem OFE. Na dzień 31 grudnia 1998 r. legitymuje się stażem ubezpieczenia wynoszącym 25 lat + 7 m-cy + 3 dni (25 lat + 2 m-ce + 14 dni okresów składkowych oraz 4 m-ce + 19 dni okresów nieskładkowych).

bezsporne; nadto dowód: decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 30.08.2017 r.

Dnia 14 kwietnia 2017 r. odwołujący wniósł o przyznanie prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W toku postępowania przed organem rentowy, odwołujący przedłożył kserokopię dokumentacji pracowniczej, w tym:

- świadectwa pracy z dnia 30 sierpnia 1979 r. wystawionego przez (...) w C., w którym wskazano, że był zatrudniony od dnia 1 sierpnia 1972 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. na stanowisku ślusarza remontowego,
- umowy o pracę z dnia 30 grudnia 1975 r. sporządzonej przez (...) w C., na podstawie której został zatrudniony na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz remontowy,
- angaży z dnia 26 kwietnia 1976 r., z dnia 2 stycznia 1995 r., z dnia 20 stycznia 1992 r., w których wskazywano jako stanowisko pracy odwołującego stanowisko maszynisty w (...) W., maszynisty maszyn do produkcji mas bitumicznych (...) R. oraz maszynisty maszyn produkujących masę bitumiczną (...) R.,
- książeczki wojskowej, w której wskazano, iż odwołujący odbywał czynną służbę wojskową od dnia 29 października 1976 r. do dnia 18 października 1978 r.,
- zaświadczenia kwalifikacyjnego E w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych, w którym wskazano, iż odwołujący w dniu 24 października 1976 r. uzyskał uprawnienia do obsługi kotłów parowych płomienicowo-opłomkowych o ciśnieniu 12 atmosfer oraz obsługę kotłów centralnego ogrzewania – niskotemperaturowych,
- świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16 stycznia 1996 r., w którym wskazano, że w okresie od dnia 1 września 1975 r. do dnia 28 października 1976 r. i od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace bitumiarza – operatora zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych na stanowisku ślusarza wymienionym w wykazanie A, dział IX, poz. 5 pkt 4 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac

w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (dalej: zarządzenie nr 64).

Nadto, w toku postępowania prowadzonego przez organ rentowy (...) spółka z o.o. przedłożyła kserokopię karty obiegowej zmian z dnia 13 listopada 1978 r. („po służbie wojskowej”), w której wskazano jako stanowisko pracy odwołującego ślusarz remontowy.

Decyzją z dnia 30 maja 2017 r. zmienioną decyzją z dnia 30 sierpnia 2017 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołujący legitymuje się wymaganym stażem ubezpieczeniowym (25 lat), ale nie wykazał 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

bezsporne; nadto dowód: dokumenty w aktach emerytalnych odwołującego

W okresie od dnia 1 sierpnia 1972 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. odwołujący był zatrudniony w Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarząd Dróg Publicznych w C.. Odwołujący pracował w wytwórni mas bitumicznych, przy wytwarzaniu tej masy, a swoje obowiązki wykonywał w zakładzie znajdującym się w miejscowości R.. W październiku 1976 r. odwołujący uzyskał kwalifikacje do obsługi kotłów parowych płomienicowo-opłomkowych o ciśnieniu 12 atmosfer oraz obsługę kotłów centralnego ogrzewania – niskotemperaturowych.

Od dnia 29 października 1976 r. do dnia 18 października 1978 r. odwołujący odbywał czynną służbę wojskową, po której zakończeniu powrócił do zakładu pracy na dotychczasowe stanowisko.

Dnia 16 stycznia 1996 r. pracodawca wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że w okresie od dnia 1 września 1975 r. do dnia 28 października 1976 r. oraz od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę bitumiarza – operatora zespołu maszyn do produkcji mas bitumicznych na stanowisku ślusarza wymienionym w wykazie A, dział IX, poz. 5 pkt 4 stanowiącym załącznik do zarządzenie nr 64.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego; dokumenty w aktach sprawy, w tym: świadectwo pracy z dnia 05.01.1994 r. (k. 8-9), świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16.01.1996 r. (k. 11), książeczka wojskowa (k. 12-13); zaświadczenie z dnia 24.10.1976 r. (k. 16), umowa o pracę z dnia 30.12.1975 r. (k. 18-19); zeznania świadków: R. K. (k. 65), M. R. (k. 65)

W okresie od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Z.. Umową o pracę z dnia 1 lipca 1979 r. odwołującemu powierzono obowiązki ślusarza remontowego w wytwórni mas bitumicznych. Odwołujący wykonywał takie same czynności, jak w okresie zatrudnienia w Zarządzie Dróg Publicznych w C..

W okresie od dnia 7 listopada 1979 r. do dnia 21 grudnia 1979 r. odwołujący ukończył kurs maszynisty maszyn do produkcji masy bitumicznej, a w czerwcu 1985 r. uzyskał także uprawnienia do obsługi pieców na olej napędowy oraz sprężarki o ciśnieniu do 0,8 MPa.

W związku z warunkami wykonywania pracy, w okresie od sierpnia 1979 r. do marca 1995 r. (za wyjątkiem pojedynczych miesięcy) odwołujący otrzymywał dodatek, tzw. szkodliwe.

W trakcie zatrudnienia odwołujący korzystał z urlopów bezpłatnych w okresach: od dnia 13 grudnia 1993 r. do dnia 18 lutego 1994 r., od dnia 14 listopada 1994 r. do dnia 31 grudnia 1994 r., od dnia 24 kwietnia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r.

Dnia 21 marca 1996 r. pracodawca wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że w okresie od dnia 1 lipca 1979 do dnia 12 grudnia 1993 r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę maszynisty maszyn do produkcji mas bitumicznych wymienioną w wykazie A, dział V, poz. 3 pkt 24 stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 64.

dowód: dokumenty w aktach sprawy, w tym: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 21.03.1996 r. (k. 10), zaświadczenie z dnia 21.12.1979 r. (k. 14), zaświadczenie z dnia 27.06.1985 r. (k. 20), angaże (k. 21-32); akta osobowe odwołującego (k. 53); zeznania świadków: R. K. (k. 65), M. R. (k. 65)

M. R. był zatrudniony w (...) w C. w okresie od dnia 7 czerwca 1972 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. jako mechanik samochodowy, a później ślusarz remontowy. Świadek pracował również w Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresie od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 30 września 1999 r. Dnia 30 września 1999 r. pracodawca wystawił świadkowi świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że w okresie od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 30 września 1999 r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę maszynisty ładowarko-równarki na stanowisku maszynisty ładowarki naczyniowej wymienionym w wykazie A, dział V, poz. 3 pkt 4 oraz na stanowisku maszynisty równarki wymienionym w wykazie A, dział V, poz. 3 pkt 13 stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 64. Decyzją z dnia 18 maja 2017 r. organ rentowy przyznał świadkowi od dnia 20 kwietnia 2017 r. emeryturę w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

dowód: akta osobowe M. R. (k. 53), akta emerytalne świadka (k. 52); zeznania świadka M. R. (k. 65)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego, aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie.

Podstawą dokonanych ustaleń faktycznych Sąd uczynił również znajdujące się w aktach kserokopie dokumentów, albowiem zawarte w nich informacje nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, co pozwoliło na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia w Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarząd Dróg Publicznych w C. i Przedsiębiorstwie (...) w Z. znajdujące się w aktach organu rentowego i aktach sprawy. Wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu zatem na dokumentach tych oparto ustalenia faktyczne.

Sąd uznał za spójne i konsekwentne **zeznania świadków** R. K. i M. R.. Wymienieni świadkowie potwierdzili fakt pracy odwołującego przy obsłudze maszyn do produkcji masy bitumicznej. R. K. wskazywała, iż odwołujący był wówczas jej narzeczonym i opowiadał o swojej pracy. Świadek M. R. potwierdził, że znał odwołującego, ponieważ razem kończyli zasadniczą szkołę zawodową. Ponadto zapamiętał, że odwołujący w obu zakładach pracował wyłącznie przy produkcji masy bitumicznej, którą odbierał z zakładu, gdzie pracował B. K.. Świadek potwierdził także, iż odwołujący pracował w wymiarze czasu.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków. Odwołujący rzeczowo i przekonująco wyjaśnił na czym polegała jego praca przy produkcji masy bitumicznej. Odwołujący wskazał także, że do pracy przy produkcji masy bitumicznej został skierowany od razu po zatrudnieniu w Zarządzie Dróg Publicznych w C..

Sąd zważył, co następuje:

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych tak jak odwołujący po dniu 31 grudnia 1948 r. reguluje art. 184 ustawy emerytalno-rentowej.

Zgodnie z tym przepisem, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r., emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- mężczyzna osiągnięcie wiek lat 60,

- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się:
  - a) 25-letnim stażem ubezpieczeniowym (okresem składkowym i nieskładkowym),
  - b) 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne było to, że:

1. odwołujący dnia (...) ukończył 60 lat,
2. na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się ponad 25-letnim stażem ubezpieczeniowym,
3. nie przystąpił do OFE.

Sporne natomiast było to, czy odwołujący legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uwzględnił łącznie jedynie 13 lat i 8 dni z tytułu zatrudnienia: w (...) w C. w okresie od dnia 3 maja 1976 r. do dnia 28 października 1976 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresach od dnia 1 kwietnia 1982 r. do dnia 28 listopada 1991 r., od dnia 30 listopada 1991 r. do dnia 12 grudnia 1993 r., od dnia 19 lutego 1994 r. do dnia 13 listopada 1994 r. oraz od dnia 1 stycznia 1995 r. do dnia 23 kwietnia 1995 r. Organ rentowy nie uwzględnił natomiast do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów od dnia 1 września 1975 r. do dnia 2 maja 1976 r. oraz od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. w Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych w K. Zarządzie Dróg w C. oraz od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 marca 1982 r. w Przedsiębiorstwie (...) w Z..

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej jest rozporządzenie z dnia 07.02.1983 r. wraz z załącznikiem.

Na podstawie § 2 powoływanego rozporządzenia okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej „wykazami”.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). W uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r. Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem

– podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd Sąd Najwyższy wyrażał wielokrotnie, m. in. w uchwale z dnia 21 września 1984 r. (III UZP 48/84), w uchwale z dnia 10 marca 1984 r. (III UZP 6/84): „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.” oraz z wyroku z dnia 8 grudnia 1998 r. (II UKN 357/98).

Sąd ustalił, że odwołujący pracując – ponad okresy uwzględnione już przez organ rentowy – co najmniej w okresach od dnia 15 listopada 1978 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. oraz od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 marca 1982 r. przy produkcji masy bitumicznej - wykonywał pracę w warunkach szczególnych określonych załączniku do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., w wykazie A, Dziale IX, pod poz. 5 „prace bitumiarzy i przy produkcji asfaltobetonu”.

Sąd ustalił, że odwołujący w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki przy produkcji masy bitumicznej. Powyższe obowiązki odwołujący wykonywał w obu zakładach i nie był kierowany do innych prac. Zeznania odwołującego oraz świadków były zgodne i spójne w zakresie w jakim zeznawali, że B. K. w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w/w prace.

Sąd podziela pogląd, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.06.2011 r. , I UK 393/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.05.2011 r., III UK 174/10). Tym samym znajdujące się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego dowody z dokumentów, zeznania świadków i zeznania odwołującego w charakterze strony okazały się bardzo przydatne dla rozstrzygnięcia sporu i pozwoliły ustalić rzeczywisty charakter i wymiar pracy odwołującego w spornych okresach.

Konkludując, odwołujący wykazał spełnienie trzeciego warunku przyznania prawa do emerytury w wieku obniżonym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy:

uwzględnione przez organ rentowy:

- w (...) w C.:
- od dnia 03.05.1976 r. do dnia 28.10.1976 r. (0 lat + 5 m-cy + 25 dni)
- w Przedsiębiorstwie (...) w Z.:
- od dnia 01.04.1982 r. do dnia 28.11.1991 r. (9 lat + 7 m-cy + 28 dni)
- od dnia 30.11.1991 r. do dnia 12.12.1993 r. (2 lata + 0 m-cy + 13 dni)
- od dnia 19.02.1994 r. do dnia 13.11.1994 r. (0 lat + 8 m-cy + 23 dni)
- od dnia 01.01.1995 r. do dnia 23.04.1995 r. (0 lat + 3 m-ce + 23 dni)

łącznie: 13 lat + 0 m-cy + 8 dni

uznane przez Sąd:

- w (...) w C.:
- od dnia 03.05.1976 r. do dnia 28.10.1976 r. (0 lat + 5 m-cy + 26 dni)
- w Przedsiębiorstwie (...) w Z.:
- od dnia 01.07.1979 r. do dnia 31.03.1982 r. (2 lata + 9 m-cy + 0 dni)

łącznie: 3 lata + 2 m-ce + 26 dni

W sumie: 16 lat + 3 m-ce + 4 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych należałoby doliczyć jeszcze okres pełnienia zasadniczej służby wojskowej od dnia 29 października 1976 r. do dnia 18 października 1978 r. (1 rok + 11 m-cy + 21 dni), po zakończeniu której odwołujący wrócił do świadczenia pracy na poprzednim stanowisku.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc i przytoczonych przepisów prawa materialnego, Sąd zmienił zaskarżone decyzje, przyznając odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 3 maja 2017 r., tj. od dnia ukończenia wieku 60 lat – ***punkt 1. wyroku.***

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265) – ***punkt 2. wyroku.***

/-/ Maciej Nawrocki